

2) Ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti

vytvorenie záväzkovo-sankčného mechanizmu na zabezpečenie dlhodobej udržateľnosti platobnej schopnosti SR a obmedzenie verejného dlhu na úroveň 60% HDP (50% v roku 2028)

Zámer opatrenia: vytvoriť mechanizmus záväzkov a sankcií, kde odklon od princípov zodpovednej rozpočtovej politiky má za následok vyvodenie priameho represívneho postihu voči vláde

Obsah opatrenia:

- zákonom sa zriaďuje nezávislá Rada pre rozpočtovú zodpovednosť, dohliadajúca nad plnením rozpočtových cieľov vlády; financovaná bude z rozpočtu Národnej banky Slovenska
- fiškálna rada bude ročne pripravovať správu o dlhodobej udržateľnosti, priebežne monitorovať hospodárenie štátu a hodnotiť plnenie rozpočtových pravidiel
- stanovuje sa maximálny limit pre výšku dlhu verejnej správy
- definujú sa opatrenia, ktoré je nutné realizovať v prípade, že úroveň dlhu prekročí stanovenú hranicu
- ustanovujú sa pravidlá transparentnosti v rámci prípravy návrhu rozpočtu a sprísňujú sa rozpočtové pravidlá pre samosprávy
- verejný dlh bude v nasledujúcich rokoch obmedzený na 60% HDP (podľa metodiky Eurostat-u); medzi rokmi 2018 až 2028 má táto hranica klesať o percento ročne, t.j. na úroveň 50% HDP
- sankcie pri prekročení veľkosti dlhu vo vzťahu HDP:
 - 50% (neskôr 40%) minister financií musí v liste parlamentu vysvetliť nárast dlhu a navrhnúť riešenie
 - 55% (45%) už v aktuálnom rozpočte sa musia viazať 3% výdavkov a v rozpočte na budúci rok sa výdavky nemôžu navýšiť
 - 57% (47%) zákon stanovuje automatickú povinnosť vlády pripraviť vyrovnaný rozpočet
 - ak nezaberú predchádzajúce sankcie a dlh dosiahne stanovený strop 60% (50%) musí vláda požiadať o vyslovenie dôvery
- udeľovanie sankcií za zvyšovanie dlhu bude mať 3 výnimky
 - v čase silnej recesie
 - pri finančne nákladnej záchrane bánk
 - pri odstraňovaní následkov katastrof
- zákon stanovuje aj pravidlá rozpočtovej zodpovednosti pre samosprávy; ak ich dlh dosiahne 60% ich bežných príjmov, musia zaplatiť pokutu vo výške 5% z rozdielu medzi celkovou sumou dlhu a bežných príjmov

Názory proponentov:

- zavedením dlhovej brzdy sa zlepšujú podmienky aby si Slovensko udržalo dôveryhodnosť na finančných trhoch
- prijatím zákona sa zamedzí nezodpovednému hospodáreniu s verejnými financiami v budúcnosti

Názory oponentov:

- odborníci zákonu vyčítajú prílišnú mäkkosť, t.j. že stále necháva príliš veľký priestor na zadlžovanie štátu a plytvanie verejnými financiami
- dlhová brzda by mala byť nastavená tak, aby nedovoľovala vytvárať najmä primárny deficit (čiže deficit bez zarátania splátok minulých úverov)

Primárny zdroj: Návrh ústavného zákona (č. 493/2011) o rozpočtovej zodpovednosti

<http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=3884>

Stav opatrenia v legislatívnom procese: Schválené v NRSR 8.11.2011 v 3. čítaní; účinnosť od: 1.3.2012

Navrhovateľ: poslanci NR SR (P. Kažimír, J. Kollár, A. Marcinčin, O. Matej, J. Mikolaj, I. Švejna)